

In memoriam

**Ungvári János (Derecske, 1931. július 5. – Debrecen, 2020.
szeptember 1.)**

**a polgári József Attila Gimnázium alapító igazgatója,
matematika – fizika szakos középiskolai tanár**

(Megemlékezés a Polgári Gimnázium aulájában 2020. október 2.)

Kedves Diákok, Kollégák (Egykoriak és Maiak)!

Az iskolavezetés megtisztelő felkérésének teszek eleget most, midőn – az emlékezés fényébe vonva-megrajzolom, Ungvári Jánosnak, iskolánk első igazgatójának emberi alakját, törekvéseit.

Egykori diájaként, munkatársaként (mely barátságunk is nevezhető kapcsolattá mélyült az évek során) szólok itt hozzátok, mindazok nevében, akik ismertük, tiszteltük és szerettük Őt, hogy oldódjon lelkünkben a megrendülés, melyet elvesztése keltett; hogy nevét és alakját ti is ismerjétek.

A tűnő idő egy eseménysorát megrajzolva vetítem elénk igazgatói tevékenysége 5 évének azt a pillanatát, melyben e több mint 50 éve létező intézménynek működése megkezdődött.

- 1966. február első hete: 4 év küzdelme után készen áll a gimnázium épülete, s mi, 3 osztálynyi gimnazista, ekkor járunk először az előző év végén hivatalosan átadott épületben. Padokat, berendezési tárgyakat cipelünk a Móricz úti iskolából az üres tantermekbe, a bokán felül érő hóban, mely jótékonyan elfedi az építők által otthagyt törmelékkupacokat (ezeket, mint annyi mást, mi takarítunk majd el a tavasz folyamán). Ekkor pillantottuk meg először leendő igazgatónk kucsmás, bekecses alakját: szép arcú, ismeretlen fiatal férfit láttunk (35 éves volt ekkor,) akire úgy rácsodálkoztunk, hogy köszönni is elfeledkeztünk - na, többet nem... senkinek - a köszönés alapkövetelmény volt.

- Csak a jól értesült diákok tudták, hogy ő az igazgató, akinek irányításával kívül- belül otthonos, igényes munkát végző, határozott, jövőben is gondolkozó iskolát hozunk létre, mely a város és a kistérség szellemi és kulturális központja lesz, s amelyet a városvezetés elismer, támogat, a nagyközség lakossága büszkén és várakozással figyel, magáénak tart, örül, hogy gyermeke még 4 évig biztosan a szülői házban marad, s melynek eredményeit hamarosan a szaktárgyi versenyeken a megye középiskolái is megismerik. Az intézmény jövőjét meghatározó alapozó munkának irányítója Ungvári János igazgató úr volt, aki céljainak bemutatásával, meggyőző erejével, együttműködő képességével, lelkesíteni tudta a fiatal, ambiciózus nevelőtestületet, s az iskolaformálásába be tudta vonni a diákokat, meg tudta szerezni a városvezetők bizalmát, segítségét is.
- Ungvári János igazgató úr következetes, hiteles ember volt, aki nem csak szervezni, de a szó erejével is hatni tudott. Nagy örömmre szolgált, mikor gondosan összeállított és megőrzött beszédeit 4 évtized távolából újra elolvashattam, s a diákkoromból őrzött beszédeinek emlékét újra átélhettem. (Egy Tisza- menti Gimnázium első évtizede, 2015-ben megjelent könyvének szerkesztői munkáiban segítve.) Iskolaközösség előtt elmondott beszédeivel is hatni, nevelni tudott (korholt, lelkesített, biztatott és dicsért) - hatásosan.
- Kedves Fiatalok! Nektek talán a szó, a szavakba öltött gondolat nem jelent olyan sokat, mint a mi generációnknak- én mégis megkockáztatom, hogy életből eltávozott igazgatónk néhány aktuálisnak vélt intelmét, biztatását számotokra is idézzem:
- **Az iskoláról:** „Tietek ez az iskola, legyetek külön-külön és együttesen is gazdái. Védjétek és gondozzátok az iskola épületét és berendezését, ezzel önmagatok becsülését is kifejezitek”.
- „Az iskola minden tanulója az elsős kisdiaáktól az érettségire készülőkig a polgári középiskola képviselője. Iskolán kívüli és iskolán belüli viselkedéseken és magatartásokon keresztül ítélik meg az iskolában folyó munkát. Legyen szívügye minden tanulónak iskolája becsületét védeni, kivívni, és növelni jó hírnevét.”
- **A tanulásról:** „A tudás gyökere keserű/ gyümölcse pedig gyönyörűsége.”
- „az eredményesség képlete: 5 százalék adottság+ 95 százalék szorgalom.”
- „ a hatékony tanulást is tanítani kell.”
- **Az életről:**
- „Alakítsatok ki magatoknak olyan életvitelt, amelynek talaján **az értelmes élet** megvalósulhat. A hatalom a vagyon pusztán elégedetté teheti az embert, de sohasem boldoggá. Önmagában ezek a javak még ahhoz sem elegendőek, hogy jól érezzük magunkat az életben.”
- „Egy hosszú, fáradságos munka befejezésekor, ha helytállunk egy nehéz küzdelemben, ha felismerünk és kiállunk egy igazságért, mindig, újra és újra átéljük a siker örömét, az **értelmes élet örömét**”.
- **Pedagógusi hitvallása:** „Nevelési céljaim között első helyen szerepel az **embernevelés**. Nézetem szerint szokások kialakításával, de mindenekelőtt: jó példa felmutatásával az ember jobbá tehető.”
- Igazgató urat és feleségét 1970-ben az élet újabb kihívások elé állította. Debrecenben újabb megbízásokat kapott (megyei pedagógus továbbképzési kabinet létrehozása, megyei művelődési osztályvezető helyettesi posztokon).

- 1991-től, nyugdíjas korától is az maradt, aki volt: tevékeny, alkotó, közösségeket létrehozó, összefogó ember - pedagógiai egyesületet alapít, könyvsorozatot indít volt pedagógusok emlékének ápolására. „Pedagógusok arcképcsarnoka” címmel idén jelenik meg a 19. kötet . E kötetekben 19 egykori polgári pedagógusnak is emléket állítunk, mert ahogy János bácsi az egyesület mottójával vallotta : „ Az emlékezet értéket ment.”
- Az Ungvári házaspár kapcsolata nem szakadt meg az évek során sem Polgárral. Kölsönösen ápták e kapcsolatot a volt tanítványokkal- nem egyet otthonukban is fogadva- volt iskolájukkal, meghívásunkat elfogadva részt vettek érettségi találkozókon, ünnepi alkalmainkon.

Életük, pályahűségük– a János bácsi által vallott és tanítványai számára is életcélként ajánlott értelmes élet örömeinek példája marad.

Olajos Istvánné

A polgári József Attila Gimnázium egykori diákja, tanára, intézményegység-vezetője